

Mondjuk ez a könyv a helikoptereknek nem fog sokat segíteni. Aki e nélkül nem volt képes odafigyelni, ezzel se fog semmit megérteni. Inkább azt mondanám, hogy haladóknak való ez a könyv. Haladó tanároknak. Akik szeretnék legalább pár évvel kitolni az életükben a Douglas Adams által írt 16-32-es szabályt. Kíváncsian várom, hogy vajon rám is ez a sors vár-e. Hogy belülről mélyen átélt megvető tekintettel bámuljam az utcán a fiatalokat, akik hülyén öltöznek, vagy a hajukat fésülik hülyén, vagy hülyén telefonálnak, vagy hülyén csajoznak interneten, vagy úgy általában mindebből kifolyólag, már eleve is hülyék.

Mindenkinek ajánlom ezt a könyvet, aki abba a generációba tartozik, hogy tud még értve olvasni, aki tanít iskolában bárkit, aki nála legalább 10-20 évvel fiatalabb, aki tanít iskolában „hülyéket”, vegye kézbe, egy más emlős alfajt mutat be: az x-y-z hibrideket. Azok etetését, kezelését, idomítását, hizlalását, gondozását részletezi, s talán még azt is, hogy hogyan lehet kölcsönös örömet okozni a közös létezésben. Persze aki sok gyakorlás árán otthonosabban mozog egy komplett generáció lenézésében, annak is ajánlom, már csak azért is, hogy bőségesen tudjon erre indokot találni.

Zsebkönyv a zsidónegyedről – fiataloknak

Szerkesztette: Gyárfás Katalin – Szegő Dóra – Szőnyi Andrea,

Zachor Alapítvány, 2013. Budapest

Bozsik Viola: Útikalauz a pesti zsidó múltban és jelenben

„Itt mesélnek a kövek, és mesélnek a szembejövő arcok is. Itt van a szép múlt, amikor pezsgő zsidó élet volt a negyedben. Itt van a kevésbé szép múlt is, amikor a negyed utcáit félelem töltötte be. És itt van a romokon újjáépülő jelen is. (...) Mindez itt van. Ezek az utcák, ezek a házak rejtik a zsidó élet sokszínű fogatagát. Csak ki kell nyitni a szemünket, hogy észrevegyük. És most szeretettel hívunk benneteket is, hogy ismerjétek meg ezt a színes, érdekes világot. Ezt az útikönyvet nektek írtuk és nektek fotóztuk, akik hasonló korúak vagytok, mint mi – diákok vagy pályakezdők. reméljük, tetszeni fog, és jól tudjátok majd használni.”

Így kínálja magát első oldalán a Zachor Alapítvány fiatal önkéntesei által írt, *Zsebkönyv a zsidónegyedről – fiataloknak* című kötet. A Zachor Alapítvány a Társadalmi Emlékezetért egy civil oktatási szervezet. Céljuk a fiatalok érzékenyítése, figyelmük felhívása az olyan társadalmi problémákra, mint az előítéletesség és az antiszemitizmus. Pedagógusoknak és diákoknak állítanak össze oktatási segédanyagokat a holokausztról, tanárto-vábbképzéseket szerveznek, gyűjtik a túlélők visszaemlékezéseit, ezek közül sokat angolra is lefordítottak. Ezen tevékenységek mellett fiatal egyetemisták által vezetett sétákat szerveznek a negyedbe, ők mesélnek a könyv lapjain.

Az ő érdeklődésük és munkájuk önmagában a múlt század borzalmaira adott válaszként értelmezhető. Hogy ők élnek, lelkesednek és önkéntes alapon vezetik a negyeden körülvivő sétákat, bizakodásra ad okot arra nézve, hogy a holokauszt traumáját hogyan lehetséges feldolgozni. A séták által megcélzott korosztály a középiskolások, így a könyv hasznos lehet tolerancia-napot, budapesti osztálykirándulást, holokauszt-emléknapi programot szervező, vagy egyszerűen csak a vonatkozó történelmi anyagrészt oktató pedagógusoknak.

A zsebkönyv érdeme, hogy címéhez hűen nem terjengős, ám benne van minden lényeges adat, pontos útmutatás. A szerkesztők nagyon jól eltalálták az arányokat, mennyi történelmet és a negyedben élő híres emberek bemutatását kell elegyíteni a mai érdekességekkel, kocsmaajánlókka, fesztiválprogramokkal ahhoz, hogy egy élvezetes, ugyanakkor informatív könyvet kapjunk a kezünkbe. Emellett az olvasónak az az érzése, jók az arányok múlt és jelen között is. Nem lehet elhallgatni a 20. század szörnyűségeit, mikor a zsidónegyedet zárt gettóvá tették, s a kötetben helyet kap a megemlékezés, a Hősök kertje, a botlatókövek. Napjainkban azonban a zsidónegyed újra nyílt, színes, sokoldalú helyvé vált Budapesten, pezsgő kulturális és éjszakai élettel, zsinagógába igyekvő kipás férfiakkal, kóser pizzát falatozó fiatalokkal, s mindez jól megfér a török, mexikói, indiai étterem mellett. Ezzel a két perspektívával válik teljes egészé a kötet.

A kötet tartalmilag és külsőleg is igényes: szép a grafika, vonzza a tekintetet a borító, jó minőségűek a fényképek. A helyi épületek, gyülekezetek, csoportok bemutatásakor néha érződik, a könyv összeállítói melyikkel rokonszenveznek inkább, de minden vallási közösség, civil szervezet és vendéglátóhely leírása korrekt marad, s még emberibbé, őszintébbé is teszi a könyvet az, hogy a szerzők személyes preferenciái is megjelennek benne. Ez a személyesség tükröződik a negyed kis boltjainak, műhelyeinek bemutatásában is: sokszor névvel és arccal jelennek meg a tulajdonosok, úgy érezhetjük, mintha a mi ismerőseink is lennének, s kiderül, hogy a kötet készítői valóban ismerik is őket, elbeszélgettek velük. Ők igazán otthon vannak ebben a jó hangulatú negyedben, és egy jó hangulatú könyvet tudtak készíteni róla.

Útikönyvhöz illően a *Zsebkönyv a zsidónegyedről – fiataloknak* tartalmaz térképeket, ajánl éttermet, szállást és programot, számba veszi a nevezetességeket, szöszedetben magyarázza a zsidó valláshoz és kultúrához tartozó kifejezéseket, s közben útikönyvön túlmutatóan bizonyítéka annak, hogy a zsidó kultúra élő és meghatározó, s talán reneszánszát is éli Budapesten.